קמטות, ידידות — ושני הרוגים

(המשך מעמד 9)

עדיין משעמם. יעקב מספר על עצמו ועל המושב: „אני דווקא לא ממפא"י. אבל אבא שלי כן, והוא היה צריך לנסוע. אין לו זמן כי הוא צריך לעבוד במשק; אז נסעתי אני במקומו, בשביל מפא"י."

יעקב הוא בן 18 בסך הכל, ועדיין לא שירת בצה"ל. אולם יש לו זכות־הצבעה. הוא רוצה ללכת לחיל־הים: „אבל לא רוצים לקחת אותי כי אין לי פנאי לעבור קורס בגדנ"ע־ים."

לו היתה קיימת מפלגה הדוגלת בחיל־הים בלי גדנ"ע־ים, אין ספק שיעקב היה מצביע בשבילה.

קלפי 50448. בית־ספר חסן עראפה, יפו

09.40 — לא רחוק מהקלפי התהפכה עגלה נושאת אבטיחים. כתריסר אבטיחים התנפצו על הכב"ש. ילדי המקום, לבושי בלויים, קופצים על המציאה. אוכלים נתחי אבטיחים מנופצים, מעורבבים בבוץ ואבק. יקבלו שילשול. לאיש לא איכפת.

אלי אגרנט (28), עובד חברת מקורות, היא חבר ועדת הקלפי מטעם מפא"י. מלבדו יש עוד סגן יושב־ראש ומשקיף מאותה המפלגה. הוא בודק את פינקסי הזהוי. מסתבר שכימעט באף תעודה אין חתימת האזרח. לא, לא שייך לתפקיד, אבל אגרנט מחתים את כולם, במקום, על התעו־דות. חלק ניכר אינו יודע לחתום. לוקחים את כרית החותמות האדומה, בה מחתימים את התעודות, ונותנים להם להטביע את בהונות־הם.

„אני הולך לקבל משכורת ממשרד הפנים," אומר אלי.

בכלל, מסתבר שפינקס הבוחרים באיזור הערבי הוא דבר מחריד. מחצית הבאים אינם מוצאים את שמותיהם. אחרי עבודת־חקירה מאומצת, מסתבר שבשם המשפחה שלהם רשום פעם השם הפרטי, פעם שמו הפרטי של האב ולפעמים גם שמה הפרטי של האם. רק את אלה שבאים עם כרטיסי־בוחר — ומכפרם מועט — אפשר לאתר בקלות. השגיאות מופיעות גם על כרטיסי־ההודעה לבוחר.

בפתח מופיע אדם הנראה מוכר. תיכף מתברר מאין אני מכיר אותו. זהו אורח קבוע במערכות העתונים. חשישניק ותיק ומופרע. מדי פעם מאשפזים אותו בבית־חולים לחולי־רוח. תמיד הוא בא לספר כיצד שכניו רוצים להרוג אותו בשיטות מקוריות: עושים לו חור בקיר, ומהעבר השני מחדירים לו אדים של רעל. תמיד הוא ניצל ברגע האחרון.

היום הוא שוחה־זכויות ככל שאר האזרחים.

קלפי 504433. שדרות קק"ל 68, תל־אביב

09.45 — חווה, אשתו של מידד שיף, באה לבחור. לבנה אין נותנים להיכנס. האזרח יחזקאל רוזנברג הביא גם הוא את בנו הקטן עימו. הוא רוצה לראות מה עושה אבא מאחורי הפרגוד. אין נותנים לו. האב יוצא, נותן לילד להטיל את המעטפה לקלפי. היו"ר הליבראלי הקפדן אינו מרשה. אסור לפי החוק. האב מושך בכתפיים. הילד פורץ בבכי.

אחות רחמניה של מפא"י

ברגע זה פותחים מאות אלפי קוראים בריטיים וצרפתיים את עתוני־הבוקר שלהם. באחת הפינות נתקל מבטם בידיעה קטנה: היום נערכות בחירות בישראל. מבטם חוזר אל הידיעות העיקריות. בביזרטה שורר שקט מתוח. האפרו־אסיאתים הגישו לאו"ם בקשה להעלות את בעיית אלג'יריה על סדר־היום של העצרת. אדולה יצא לסטאנליוויל, כדי לשכנע את גיזנגה להצטרף לממשלה.

ליד שער בראנדנבורג בברלין, עומד רולף שולץ מול הורסט שמידט, האחד במדי המזרח והשני במדי המערב. שניהם מהזיקים בתת־מיקלעים. המצב מתוח. הגבול חסום, ועיני העולם מופנים אל נקודה זו. בניו־יורק דולקים רק אורות מעטים במגרד־השחקים של האו"ם, שם מתכונן חבר־העוברים לישיבה מיוחדת וסוערת, בעניין תוניס. בדרום ויאט־נאם עוברים לוחמי־גרילה נחל קטן בג'ונגל. בנמל־האוויר לוד מריא המטוס הנושא את רוברט סרבאציוס חזרה לגרמניה. בג'למי מושלמות ההכנות לקליטת אדולף אייכמן.

ואדי סאליב. חיפה.

10.00 — שרה משיח נקראת לקלפי על־ידי שליח מטעם תנועת החרות. היא מתמקחת עימו ארוכות: תחילה, עליה להעמיד תנאים. „רק אם תבטיח לבעלי למצוא לו עבודה, ולנו דירה בכרמל — נבוא להצביע בשבילך!" קובעת האשה.

השליח אינו מבטיח. היא שולחת אותו כלעומת שבא וטורקת מאחורי גבו את הדלת.

קלפי 61023. מעברת פרדס־כץ.

10.00 — נעימה יחזקאל ניכנסת לחדר־הקלפי. היא מקבלת את המעטפה ונכנסת אל מאחורי הפרגוד. כשהיא יוצאת, מציץ עדיין מבין אצבעותיה פתק ההצבעה. „לסגור, לסגור," צועקים חברי הועדה. נעימה סוגרת את המעטפה בחיפזון. „מישהו ראה את הפתק?" שואל היו"ר. אין עונה. לאחר שהפתק מוטל אל תוך הקלפי מתעוררת משקיפת הרשימה הדתית לאומית מתרדמתה. „אני ראיתי. זה היה אל"ף."

ויכוח ראשון פורץ בין חברי ועדת הקלפי ומשקיפיה. „לפי דעתי יש לפסול את הקול. מפני שמבחינה הגיונית..." מסביר משקיף אגודת ישראל. הוא עומד על דעתו במרץ. טוען ומפרש כאילו עמדה על הפרק סוגיה בתלמוד. היו"ר מטיח בפניו את החוק — „אין משקיף רשאי להתערב בהחלטות ועדת הקלפי אלא רק להעיר את הערותיו." מחליטים להכניס את הענין לפרוטוקול. משקיף האגודה רושם את דעתו על פתק. אל הפתק מוסיף את חתימתו, ברגע האחרון, המשקיף הקומוניסטי. „גם אני ראיתי," הוא נזכר.

קלפי 50433, שדרות קק"ל 68, תל־אביב.

10.18 — שאול מקובצקי, לבוש חלוק אפור של בית־חולים, ניכנס. מאחוריו — אחות רחמניה של מפא"י. הם באו במונית מיוחדת, ישר ממיטת בית־החולים, כדי להגיד כן לזקן. נציגי המפלגות האחרות מסתכלים בהם בקינאה. למי יש כוח כזה? למי יש כסף כזה? למי יש אירגון כזה?

אבל מקובצקי אינו מופיע ברשימה. מצטער, אולי בחדר הסמוך. שם יש קלפי אחרת.

נא להפסיק רגע. צריכים לבדוק מה נעשה מאחורי הפרגוד. האם מצויים שם פתקי כל המפלגות, בכמות שווה? לא. כבר חסרים פתקים של אל"ף ולמ"ד. רמז ראשון לתוצאות היום?

הרגע הראשון מאז שעה 0.700, בו אין תור של בוחרים. שקט. חברי ועדת־הקלפי צבי אזרחי, החובש כיפה מפד"־לית, ויצחק סביובין, מנצלים את ההפוגה ומצביעים בעצמם. המפא"יניק מן הרשימה הערבית רושם גם אותם. הוא כבר מילא גליונות על גבי גליונות.

שפת הים של תל־אביב.

10.30 — כל הרחובות המ בילים הימה רוחשים בני־אדם. אך כשהם מגיעים, חושכות עיניהם. כמעט ואין חוף. המים מגיעים עד מטר אחד מן הטיילת. בסערות הימים האחרונים נסחף כל החול.

ברצועה הצרה שנשארה מצטופפים רבבות, גוף אל גוף ממש. כל החסקות מנוצלות. הבאים חוזרים הביתה, מאוכ־זבים. מה טעם בבחירות כשאין אפשרות לבלות מספר שעות נעימות על שפת־הים? לשם מה מיהרו להצביע?

קלפי 50448. בית־הספר חסן עראפה, יפו

10.55 — חנה פרץ (65), אינה נראית טוב. היא יוצאת מאחורי הפרגוד ובידה מעטפה. רואה כיסא של בית־ספר, שמושבו עשוי שלבים שלבים. משום מה חושבת שזה הקלפי, סופה להכניס את המעטפה לתוך חריץ של כיסא. מזל שאפשר להרים את המעטפה ולעזור לה לזרוק לקלפי.

עד כה הצביעו כ־15 אחוז מבעלי זכות־הבחירה. יושב־ראש הועדה, שמעון ברמן, נציג מק"י, וסגנו, המהנדס מיכאל מרון ממפא"י, מקיימים יחסים מצויינים. כל פעם הולך נציג אחר לבדוק את הפתקים מאחורי הפרגוד. בשביל כולם. יש אימון הדדי.

בחוץ, ליד השער של הבניין בו מתאכסנות שלוש קלפיות, מתחילות מכות בין מחלקי הפתקים של אל"ף וקו"ף. המחלקים של חי"ת מנסים להפריד ביניהם. שוטרים מפרידים. מסתפקים בקללות.

פיתאום מופיעה מכרה ידועה של החברה. פרוצה ותיקה בעלת פנים יפות וגוף שמן מאוד. היא חוזרת מההצבעה. אחד הניצים שמבחין בה, מפסיק לקלל וצועק: „תנו לה מקום!"

האשה הצבועה מאוד נעלבה מהרמז למישקלה הכבד.

„מה יהיה אם אשפיך עליך חול?" היא שואלת את הצועק.

הוא מנסה להרגיעה, לומר לה שלא התכוון. אחת הבחו־רות העומדות מהצד מתחילה לצחוק. הפרוצה מפנה אליה את זעמה: „מה את צוחקת את?! הסוף שלך יהיה גם כן ברחוב!"

הבחורה מנסה להירתע והפרוצה יוצאת סוף סוף מבעד לשער. היא אינה נרגעת. „מתי אני הייתי יפה, הייתי שמה אותה בסוליה שלי," היא צועקת.

קלפי 05566. בית־ספר „אורים", אור־יהודה

11.45 — יחזקאל גרח ניגש לדלת. „ת'פדלו! ת'פדלו!" הוא קורא אל תוך חצר בית־הספר, כמו זבן בשוק מזרחי. „אצלנו בזול היום!" מה לעשות? אין קונים.

איה! הנה ניכנס מישהו. כולם מכירים אותו. כי אור יהודה כולה משפחה אחת, סוף־סוף. הוא מגיש את תעודת־הזהות שלו: צבי ששון, בן 23. אבל אליהו סעאת, היו"ר יודע את זהותו המלאה. הוא מעיר לנציג הקומוניסטי בחעדה: „הנה סתיפתח בשבילכם. סוף־סוף בא לכם קול אחד."

הנציג הקומוסיטי כבר הספיק לספוג את האחוירה ה־ידידותית. הוא צוחק. לא כן צברי עצמו. הוא רואה הזדמ־נות טובה לכמה אימרות מעמדיות כדורבנות. הוא פותח: „לא רק סתיפתח! זה סתיפתח שאחריו יבואו עוד קולות ועוד קולות. כמו קטר שגורר אחריו רכבת שלמה. אתם עוד..."

רק אז הוא שם לב שלא תפס את הרוח. הוא מפסיק באמצע והולך ללקט ק' מתוך תיבת־האותיות שמאחורי הפרגוד.

מה שחסר למארכסיזם־לניניזם, זה קצת הומור.

קלפי 61023. מעברת פרדס־כץ

12.00 — שעת־הצהריים מתקרבת. הלחות באויר הולכת וגוברת וכן גם החום. כולם היו מורידים ברצון את חולצותיהם, אבל לא נעים.

הומור ומארכסיזם־לניניזם

זרם המצביעים מתדלדל. מישהו פותח מקלט טראנזיסטור. אחרים לועסים בעייפות את הכריכים המפלגתיים אשר שלחו להם ממטות המפלגה. לבעל הקיוסק הקטן שבחוץ יש היום פרוספריטי. הגזוז נשפך כמו מים. היחידים אשר החום אינו מפחידם הם הילדים. אחד מהם חולף בריצה, כשהוא מתאמץ להטיס עפיפון־ענק הנושא את האות ג'. מתחתיו, על גבי חוט החשמל, מתנדנד נסיון־נפל בדמות עפיפון צבעוני אחר הנושא את האות ב'. הרוח קרעה בו קרע והוא נראה כאילו צוחק.

צוחק מי שצוחק אחרון.

קלפי 40081. רחוב ירושלים, חיפה

12.10 — כתב יומן החדשות של קול־ישראל, טוביה סער, נתקל בבעייה רצינית: אין לו פנאי להצביע. אם כי יש לו זכות־הצבעה בחיפה, הוא אינו יודע בדיוק באיזו קלפי. טוביה, העסוק עד מעל לראשו בכיסוי מאורעות יום הבחירות בעיר, לא הספיק לחדא את מקום ההצבעה שלו.

לבסוף משלם סער לילד שכר־טירחה מתאים, מוסר ל־ידיו פתק עם פרטיו האישיים, ושולח אותו לברר את מקום הקלפי.

כך מצליח אפילו העתונאי המכסה את הבחירות להשתתף, סוף־סוף, בהצבעה. הוא מופיע בקלפי, נושם ונושף, מטיל את הפתק וחוזר לעבודתו.

כפר־בענה

12.30 — תכונה מוזרה ברחובות הכפר הגלילי בענה. אנשים זרים נראים ברחובות ומעוררים חשדות. תושבי דיר־אל־אסד הופיעו במבואות הכפר. אנשי בענה יודעים את הצפוי. יומיים קודם לכן דרס נהג אוטובוס מבענה שנים מאנשי דיר־אל־אסד, שעה שנסעו בקטנוע. למחרת,

נערים באור־יהודה מפגינים בקריאות „בגין לשלטון!" מול צריף מפא"י